

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Videken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debreceen, Csapó-utca. — Telefon 27.

TOLLHEGYEN.

— június 13.

(Nincs vöröskönyv.) Gróf Andrássy Gyula, a dicső emlékezetű, olyan külügy-miniszter volt, a kinek voltak fontos jelen-teni valói a delegációban. Piros könyvbe foglalva adta ki az aktuális diplomáciai okmányokat. A delegációk oly kíváncsiak, hogy ilyen vöröskönyv kibocsátására sürgetik a derék polyakot, gróf Goluchowszky külügy-minisztert. Van is eszébe Agenor urnak vöröskönyvezni! Avagy már a könyv is elsőösödjék saját tartalmatlansága és kibocsátójának tehetetlensége miatt?

(Irodalmi nihilisták.) Ujabban valami szerföltött bántó irány kapott . . . négy-lábra az irodalomban. Tehetetlen ifju óriások támadnak a magyar irodalom és költészet nagyjai ellen. Az egyik leharsogja Petőfit, Arany Jánost közönséges falusi nótáriusnak szidalmazza, a másik azt követeli, hogy Arany világszép „Hamlet” fordítását rekonstruálják a mai ízlés szerint, a harmadik irodalmi négylábu már az egész nemzeti irányt rugdalja meg s abban irodalmunk szegénységét látja, holott a nemzeti irány minden nemzet irodalmának s csodakincseket rejtő bányája. A nemzetköziség kísért eme szük agyakban, a melyek színvakok mindeuránt, a mi nemzeti, a mi magyar. De legalább valami eredetiség lenne ezekben az alakokban! Irataikban szolgálilag másolnak ezek a tehetetlen agyvelők egyes, a külföldön sem általános kedveltségnek örvendő dekadens irányokat s mivel utánozni tudnak, azt hiszik, hogy magok is kész franciák, angolok, oroszok, németek, vagy norvégek. Sorról-sorra ki lehet mutatni gépies másoló munkájukat és nem veszik észre, hogy a magyar nagyságok ellen törve, tulajdonképen az utánzó tör az eredetiség ellen, a szolga irigyliz az urat, a kit süvegelnie kellene Irodalmi torzszülött vág esetlen fintorokat az ideális szépség Gényusza felé. Céljokat elérni nem fogják, mert a szép szép marad és a rut nem lehet egyéb, csak rut, így lesz az még akkor is, a mikor az irodalmi tébolyda lakóit nem az esztétika, hanem az elmeegógyászat lajsteromozza el évkönyveiben!

(Galánfy.) Dr. Galánfy kir. ügyész kiüldözte helyéről a törvénytelenég otromba uralma s imé, az alkotmányos élet hajnalhasadása diadalmasan szólította őt vissza. Utóda, dr. Várady Sándor királyi ügyész ellenben Ahasvérként ragadja meg a vándorbotot, a hová áthelyezik, ott nem látja szivesen senki, úgy változtatja állomásait, mint más ember a szennyes ingét veti el. Hanem a mit őt fel, az sohasem tiszta ing. Üdvözljük a visszatérő Galánfyt, a kinek hazafias példája, jóleső elégtétele nem

bizonyit egyebet a póruljárt akarnokoknak, mint ama régi közmondást, a mely szerint *legjobb az egyenes ut!*

A mentőegyesület.

— június 13.

(B.) Szegény jó, Burger Péter! Ha majd holnap délelőtt hosszas vajadás után végre megalakul a mentőegyesület, — sokat töprenghet azokon a lélektani mozzanatokon, amelyek eme kultur-intézmény megalakítására tíz hosszú hónapot raboltak el agilitásából . . .

Bizonyos, hogy az értelmi indító-okokat megtalálja abban a sajtóságos körülményben, hogy a debreceni társadalmat megmozgatni, erkölcsi és kultur-téren munkára kényszeríteni vajmi nehéz és keserves.

Hidegebb és érzéketlenebb társadalom nincs talán sehol a világon a debreceninél! Minden eszmét, minden gondolatot idegenkedéssel fogad, — az anyagi és erkölcsi áldozattól fázik, mint a Gyehenna tűzétől és alig alig kényszeríthető arra, hogy valamely irányu kultur-mozgalomból állandóan kivegye a részét . . .

Hogy mindazonáltal holnap mégis dülőre jut a mentőegyesület, elsősorban illesse meg érte elismerés Burger Péterten kívül mindazokat is, akik társadalmi tevékenységük legjavát vitték harcba ezen kultur-intézménynek megvalósulásáért. A nyilvános elismerés, — bár a szervezők pusztá kötelességet teljesítettek, — szükségképen ki kell járjon abból a szempontból, hogy serkentse őket további munkára és erős kintartásra.

Most nekünk az a meggyőződésünk, hogy a mentőegyesület holnapi megalakulásával korántsem jut abba a stádiumba, hogy azután már sem a szervezők, sem a társadalom ne törődjenek többé vele, hanem minden erkölcsi kötelezettség nélkül gyenge szárnyaira bocsássák.

A főváros mentőegyesületének életéből vett szomorú adatok érlelték meg ezt a meggyőződésünket.

Akik emlékeznek reá, megerősíthetik, hogy a budapesti mentőegyesület a legnagyobb lelkesedés közepette alakult meg. Az egész fővárosi társadalom csatlakozott az akkor divatos mozgalomhoz és rövid idő alatt összegyűlt az az összeg, amely az egyesület megalakulásához és néhány évi munkájához szükséges volt. De mi történt azután? A mozgalom vezetői megtéveszteni hagyták magukat a lelkesedés csalóka lángjától és a megalakulás

után nem törődtek azzal, hogy a mozgalom idegszálaait állandóan ébrentartsák. Nemsokára jelentkezett is a reakció. Az alaptőke jövedelme kevésnek bizonyult, a társadalom önkéntes adakozása a minimumra redukálódott, — s előállt az a helyzet, hogy a közgyűlésnek a leggyorsabb, a legerélyesebb társadalmi akciót kellett kimondania, hacsak azt nem akarta, hogy a valóban nagyértékű missiót teljesítő egyesület megszűnjék. Az egyesület élén álló mágnások ekkor sorra kilincseltek az arisztokrata világ ajtajain. de csak nagy erőfeszítés útján sikerült — úgy, ahogy lábraállítani az egyesület pénzügyi állapotát.

A példa meggyőző erővel int arra, hogy a debreceni mentőegyesület létesítőinek kettőzött erővel kell arra törekednie, hogy a nehezen felébresztett mozgalom állá dón ébrentartassék. Ne gondolja egyik sem, hogy a megalakulás után „minden megy magától, mint a karikacsapás.” — Ez naiv gondolat és árt a célnak, amelyet a mozgalom szolgál és az egyesületnek, amely hivatva van missiót teljesíteni.

Az idők forgandó kereke és a rohamosan haladó XX. század kiölte a társadalmakat alkotó egyes szervekből az áldozatkész idealizmust. Ennélfogva minden kulturcél érdekében működő mozgalomnak azt kell szem előtt tartania, hogy az idealizmus, amely jelen esetben a folytonos serkentéssel, ki tartással és munkával egyértelmű, — legalább azokból ne vesszen ki, akik szervezték a mozgalmat és eredményhez juttatták.

Ilyenformán több irányu kötelesség még csak ezután hárul igazán a mentőegyesület megválasztandó vezetőire.

Magunk részéről első és legfontosabb teendőnek azt tartjuk, hogy a debreceni hölgy-társadalom teljes számmal bevonassék az egyesület anyagi eszközeiért küzdő közkatónak sorába. Ebből a szempontból rendkívül hasznosnak mondanók, ha a holnapi közgyűlés az elnökségbe a női nemből is választana vezetőt. — Nem szükséges talán, hogy hosszasan érveljünk a nők agilitásának sulya mellett. — Hiuság dolga, de való tény, hogy sok férfit egyedül csak a női szemek édes mosulya képes valamely kultur cél érdekében áldozatra kényszeríteni. — Ezenkívül a nők az eszközök és módok kitalálásában, amelyek hasznosak és jövedelmezők, — sokkal találékonyabbak, a kivitelben ruganyosabbak, mint a férfiak. A nők lelkesedése, ha a kultur-cél alkalmas a lelkesülésre, — csodákat tud művelni és Mózes példája

szerint a sziklából is képes vizet fakasztani. — Mindezek a nőknek teljes számmal való bevonását a mentőegyesületi mozgalomba feltétlenül kívánatossá teszik.

Terhes, de fölöttébb eredményes az a kötelesség is, amely a mentés kulturális munkájának általános megértéséből járul a vezetőségre. Nem elégséges az, hogy fekete sorok hirdessék a mentés szükségességét, hanem kívánatos volna, hogy a kultúrmissió gondolata minden társadalmi tényezőbe egyenként és kitörölhetlenül bejuttassék, mert csak akkor lesz áthatva mindenki attól a gondolattól, hogy a mentőegyesület fennmaradása és felvirágoztatása körül neki is kötelességei vannak.

Mi a kulturélet szempontjából kétszeresen kötelezve érezzük magunkat, hogy a mentőegyesületért minden alkalommal sikra szálljunk. Nagyon jól tudjuk, hogy a mentés munkája a nyomor és szenvedésnek mekkora százalékat képes eltüntetni. — Mélyen érezzük, hogy ennek a rohamosan fejlődő városnak mily nagy szüksége van kulturintézményekre, amelyekben eddig bizony nagy mértékben szűkölködik.

Eppen ezért, ma, amidőn méltanunk illett a mentőegyesület holnapi megalakulása alkalmából, szándékosan nem a társadalomhoz, hanem a mozgalom kezdeményezőihez és — tudunkkal — további irányítóhoz intéztük sorainkat. Az a gondolat vezérelt ennél bennünket, hogy a társadalom megmozgatása és ébrentartása a vezetőség feladata és kötelessége leendő ezen a téren talán szükségük lehet arra a bátorításra és serkentésre, amelyet a sajtó nyújthat.

Nem kételkedünk benne, hogy a mozgalom minden egyes irányítója tisztában van további feladatával. Mindazonáltal nagyon szeretnők, ha megszivelnék az itt elmondottakat, mert szent a hitünk, hogy minden kulturmozgalom éltető eleme nem a társadalom, amelyet ezerféle irányban köt le szerves élete, hanem az a kisebb csoport, amely a mozgalom élén áll és hivatva van arra, hogy időközönként kisajátítsa az egész társadalom figyelmét és anyagi erejét. Ha a mentőegyesület vezetősége állandó és kitartó munkával azon fog fáradozni, hogy a debreceni társadalom közönségét megtörje, a siker nem maradhat el és virágozni fog ez a nagyfontosságú egyesület — Debrecen kulturájának büszkeségére és diadalára!

Mi szívből óhajtuk, hogy úgy legyen.

Politikai hírek.

— **A bécsi tüntetés.** Képviselői körökben, — a mint tudósítónk táviratozza — még mindig erősen tárgyalják a bécsi tüntetés dolgát. A függ. pártkörben tegnap este összegyűlt képviselők elhatározták, hogy e tárgyban interpellálni fognak, amely terv azonban — **Wekerle** miniszterelnök közbelépésére — abba maradt. **Wekerle** ugyanis kijelentette, hogy ily alapon jelentéktelen és már is elintézett kérdéseket kár napirenden tartani. Véleménye szerint minél méltó-

ságosabban viselkedünk, annál nagyobb lesz a már elért és részben még előrendő elégtétel. Ezalatt a miniszterelnök a még hátralevő elégtétel alatt — hir szerint — **Habrda** bécsi rendőrtő menesztését érti.

— **Delegátusok utja.** A magyar delegátusok ma utaztak vissza. A mint nekünk táviratozzák, a hét végén gróf **Apponyi Albert** is Bécsbe utazik.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

— június 13.

Bizony nem nagy érdeklődés mutatkozik a költségvetés iránt. Tíz órakor alig husz képviselő van a folyosón, a hol ekkorra megjelenik a miniszterelnök. Nyomban körülvesszik az újságírók és megkérdik, hogy mi történt Bécsben.

— A lapok tuloznak — mondja a miniszterelnök. Mi sokáig tanácskoztunk és jóformán azt sem tudtuk, hogy mi történt odakünn. Később nagy zaj volt s akkor láttuk, hogy jól öltözött alakok tüntetnek ellenünk. Csupa feketeruhás alak, sőt volt közöttük egy szürke Bánffy-cilinderes egyén is. Az a hir, hogy a trónörökös ott volt, azért sem igaz, mert akkor **Ferencz Ferdinánd** még vissza sem érkezett Madridból.

— A király mit szólt? — kérdezték az újságírók. Nagyon haragudott. Ennyi az, a mit a nyilvánosságnak mondhatok.

Náday Lajos elnök negyed tizenegykor nyitja meg az ülést. — A kormány részéről jelen vannak: **Wekerle** Sándor, **Apponyi Albert**, **Andrássy Gyula** és **Polónyi Géza**. Az igazságügyminisztert belépésekor zajos éljenzéssel fogadják. — Tudvalevő, hogy a miniszter ma jön először a Házba.

Elnök több irományt terjeszt elő. A bíráló bizottságok tagjai leteszik az esküt.

Elnök jelenti, hogy az interpellációs könyvbe senki sincs bejegyezve.

Farkasházy Zsigmond: Hát a bécsi skandalummal mi lesz? (Zaj.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: A mikor a kormányt átvettük, az évre két költségvetést találtunk. Mi alapos bírálat alá vetük és némi módosítással beterveztük a Házba. A bevételeket ebben a keretben megtartjuk, de nincs kizárva, hogy a kiadások dolgában újabb előterjesztésekkel járulunk a Ház elé. A költségvetésben benne van az 1905 évi beruházásoknak fel nem használt része is. A személyi kiadások a valódi kiadások szerint vannak felvéve. Új dolog, hogy a felemelt közös kiadásoknak egy része a költségvetésbe be van állítva. Ez az 1904 évi delegáció határozatából folyik. A költségvetést olyan előrehaladott állapotban tartottuk, hogy dacára hogy obligot nem vállaltunk, kénytelenek vagyunk azt átvenni. Attér a költségvetés főbb tételeire. Kiadásunk 62 milliót tesz ki. Ebből 21 millió személyi kiadást képez az eddigi szokástól eltérően, tárcánként van beosztva. Gondoskodás történt az állami tisztviselők fizetés emeléséről. Azonban egy más módja is lesz az állami tisztviselők helyzetének javítására: Magasabb állások rendszeresítésével. 6 millió koronával irányoztuk elő az államkölesönök fedezését. Azonkívül az egyes tárcák kisebb építkezéseiket szintén államkölesönnel fedezik. Ezek az ugynevezett tárcakölesönök és 800.000 koronát tesznek ki. Növekedésnek a belügyi téren kiadásai, mert a csendőrséget szaporítjuk és a háttérrendőrséget szervezzük.

Rátkay László: Hogy tovább is őrizték az alkotmányt?

Wekerle Sándor: Két új pénzügyigazgatósági és 10 új adóhivatal felállítását tervezzük. A dohányjüvedék is emelkedik, mert

két új dohány gyárat emeltünk. Kedvező dohánykiviteli auspiciumaink vannak s ezért a beváltásra nagyobb összegeket irányoztunk elő. Az a célunk, hogy a szükséglet ezentul belföldön fedeztessék (Helyeslés.) Az állami vasgyárak bevételét egy millióval redukáltuk, mert tetemes beruházásokra van szükség. Az államépítészethet a mérnöki kar helyzetét kell javítani. A posta- és távirada személyzet helyzetét javítani kell.

Földes Béla: Hát az iparfejlesztés?

Wekerle Sándor: Erre 1.200.000 korona van beállítva s ezt a tételt egészen mi emeltük. (Helyeslés.) Mi ezt programunkhoz híven tettük. A kultuszterében a tanítók fizetésének javításán kívül az a terv, hogy az ország délkeleti és északnyugati részén szaporítsanak a népiskolák és egyéb tanintézetek. Végeredményében a költségvetés a rendes és rendkívüli bevételek és kiadások összegezése után 2.700 korona fölösleget mutat. A jövő azonban előreláthatólag nagyobb követelésekkel lép majd fel az államháztartással szemben. Nem marad tehát más hátra, mint a közgazdasági téren olyan új jövedelmi források megújítását behozni, melyek az adózók szolgáltatási erejét és képességét emelik. Abban a reményben nyújtja be a költségvetést, hogy a Ház a kormányt támogatni fogja. Kéri, hogy adassék át a pénzügyi bizottságnak. (Eljenzés)

Elnök jelenti, hogy gróf **Andrássy Gyula** a kassai mandátumát tartja meg.

Wekerle miniszterelnök benyújtja az állami számvivőszék jelentését a felbatalmazás nélkül teljesített fizetésekről.

Kossuth Ferenc több javaslatok és egy javaslatot és egy vasuti jelentést terjeszt a Ház elé.

Elnök felszólítja **Horváth Gyula**, **Barabás Béla**, **Holló Lajos** bírálóbizottsági tagokat, hogy pótlólag tegyék le az esküt.

Felszólítottak az esküt leteszik.

Elnök jelenti, hogy a következő ülés is formális jellegű lesz, és összehívásáról gondoskodni fog. A legközelebbi formális ülésen állapítja majd meg a Ház a legközelebbi érdemleges ülés napirendjét.

A jegyskönyv hitelesítése után az ülés véget ért.

A tisztviselő-telep ügye.

— június 13.

Lapunk múlt számainak egyikében említettük volt, hogy a tisztviselőtelep létesítésének előkészítésén fáradozó bizottság küldöttéleg nyújtotta át a polgármesternél a tisztviselők harminc építendő tagja által aláírt azt a beadványt, melyben a bábaképző mögötti üres terület átengedését kéri a várostól.

Azonkívül a küldöttség a városi bizottsági tagokat külön is felkeresi még és a beadvány részletes megindokolását előszörval és memorandum alakjában bővebben is kifejti.

Ezen memorandum meggyőző érveléssel világítja meg azt a tényt, hogy a kérelem teljesítését nemcsak a kérelmezők, hanem a város egyenes érdekei is kívánatosá teszik.

Az építendő érthetően ragaszkodnak e terület megszerzéséhez, mert családi, hivatali és társadalmi viszonyaiknak (iskola és hivatalok közelsége, az állomással való kapcsolat, a közlekedési eszközök kedvező kihasználhatása stb.) ez a terület felel meg legjobban. Reájuk nézve, kiknek ugyancsak kell takarékoskodniuk minden idejükkel, igen jelentős feltétele az iskolák és hivatalaik közelsége, az állomással való kapcsolódás, a rendelkezésre álló közlekedési eszközök kedvező kihasználása.

Mindez nem lenne mondható a Miklós utca végén is kinálkozó területről, melynek alacsony fekvése a talajviznek és időszaki nedvességnek (eső, télvi) káros és egészségtelen visszahatását teremt, de azonkívül teljesen el van szigetelve minden közlekedési eszköztől is.

Onnan csak nagy idővesztégetéssel lehetne megközelíteni az iskolákat, messze

esik a hivatalok legnagyobb része és a forgalmi fővonalától egyéb tekintetekből is elzárva maradónak.

Nem dacos akadékoskodás tehát a tisztviselők részéről, ha a bábaképző mögötti terület megnyerhetéséhez oly szívósan ragaszkodnak, mert csak ez a feltétel biztosíthatná részükre azokat a célt az elnyöket, melyek elérésére épen az építkezés útján törekcszenek.

Ha derék tisztviselőink nem riadnak vissza az ily vállalkozások háttérében mindig jelenlevő kockázattal szembezállani, —

ha kellően mérlegelt érdekeiket a város érdekeivel, sőt annak határozott előnyére tudják kirajzolni, —

ha a kifejtett építési kedvvel némi mozgalmat hoznak a város építési fejlődésének lanya menetébe és dicséretes takarékosági elveik követésében egyúttal a városra jótékonyan visszaháramló ingatlan értékemelését idéznek elő és ezzel a város adóalapját is növelik :

ugy e jelentős kérdés iránt nem szabad közönyösséggel viselkednünk, sőt kívánatos, hogy a nozászólásra hivatott és jogosított minden irányító férfia városunknak, jóindulattal és behatóan foglalkozzék azzal.

Mert első tekintetre is nyilvánvaló, hogy a tisztviselők törekvése csakis kedvező kihatással lehet a közérdekekre és minthogy nem tömegesen, hanem csupán 25—30-an építkeznek, ez idő szerint aggodalom nem lehet arra nézve, hogy a lakó épületek mérsékelt arányu megsaporodása a belváros lakásainak értékcsökkenését vonná maga után.

A célbavett építkezés a fejlődésnek egészséges, életképes mértékét mutatja, mely annyira kívánatos a modern fejlődésre nézve, hogy azt mesterségesen, közáldozatok árán is meg kellene teremtenünk, ha e mozgalom már önmagától meg nem indult volna.

E mozgalom a munkakedv örvendetes megnyilatkozása, az életerő, a haladási ösztön örvendetes symptomája, melyet minden áron ápolniuk és kifejlesztenünk kell még az esetben is, ha ez áldozatot igényelne.

Pedig a tisztviselők beadványa csak formailag kérelem. Tulajdonképen *ők azok, akik ajándékoznak* az által, hogy takarékos filléreiken emelt telep létesüléséből kifolyó számtalan előnyökben a köztulajdont részesítetik.

Mert nyilvánvaló, hogy az a 20—25 esinos villa, egy csoportban felepitve — díszére fog válni városunknak.

Nyilvánvaló, hogy ez a kismérvű építkezés még elegendő helyet hagyand arra, hogy a városi főmérnök által tervezett új körút és park, annak idején ott létesíthető legyen.

De nyilvánvaló az is, hogy ezen újonnan emelt telep jótékony kihatással leend az egész környezetre, mert összekapcsoló láncot alkot a belsőség és a mostan egészen elszigetelten álló külsőség között s a mi legfőbb emeloi fogja a szomszédos telkek értékét, melyek ma csak parlagon heverő területek, jövőben azonban háztelkek gyanánt lesznek tekinthetők.

Kívánatos lenne tehát, ha a beadvány minél kedvezőbb elintézésre találna.

IRODALOM.

Tulipános láda. Ezzel a címmel Zempléni Árpád kiadta nevének, Révész Anikó zongoraművésznőnek válogatott dalait és átiratait négy füzetben. Z. Révész Anikó pár évvel ezelőtt, még leánykorában nagyszerű hangversenyeket rendezett Felső Magyarországon nagyobb városaiban s néhány szép dallal és keringővel tűnt fel, mint zeneszerző. A dalszövegek ugy az eredeti, mint a Lattotta-dallamokéi, Zempléni Árpádtól valók. A szép magyar stílus, tulipán díszítésű füzetek a szerzőnél, Budapest, IV., Bástya-utca 11. szám alatt kaphatók.

Finn-költészet.

Abból az alkalomból, hogy e hó 18-án a finnek ellátogatnak hozzánk, álljon itt költészetük ismertetésére ez a kis mutató:

Tűnt napokról álmodozom . . .

Tűnt napokról álmodozom,
Elmerengök a multakon,
Gondolkozom, tépelődöm
Az elröpült szép időkön.
Be más is volt akkor minden!
Boldogabb volt minden percem,
Nyájasabb a csöndes este,
Ragyogóbb a hajnal kelte,
Virulóbb a vetés zöldje;
Tenger áldás szállt a földre.
Illatos fű nőtt a réten,
A hol én mint gyermek éltem,
Susogó nád árnyékában
Játszadoztam nagy vidáman.
Ékes házba' folyt az életem,
Diszes szoba volt a fészkeim,
Bőven volt a drága gabna,
Tele mind a pince, kamra.

De leszállt a balvégzet rám
Nesztelenül lépve hozzám,
S elvitt engem távol földre
Messze, Karjalába lökve
E távoli bus határra,
Idegen ház tájkára,
Hol a nap is gyöngye, bágyadt,
A mosolygó hold is fáradt,
A madár is hallgatva száll,
Gyéren szól a buvár sirály,
Szüksös ebéd az asztalon;
Ritka itt a vendég nagyon.

A lelkemben most is látom,
A szívemben egyre á' dom,
Azt a helyet, hol születtem
S boldogságban nevelkedtem.
De nem tudom: mi lesz vélelem,
Hol ér el a halál engem
E távoli bus határon,
Vigasztalan pusztaságon!

Ford. Bán Endre.

Monstre-lövöldözés a városban.

A Rostás familia kézrekerítése.

(Saját tudósítónktól.)

— június 13.

Váratlan módon kitűnő fogást csinált ma a debreceni rendőrség. Sikerült kézrekaparítani a Grosz-féle b.-ujvárosi betörés tettesét Rostás Ferenc személyében. Az elfogatást örült hajsza és valósággal monstre-lövöldözés előzte meg.

Tudósítónk így írja le a történeteket:

Balogh Ferenc cigány ma este 7 óra tájban azzal a kérdéssel fordult a vasuti állomásnál Daru Mihály 90 számú közrendőrhöz, hogy nem látta-e Rostás Ferit, a rossz betörőt?

A rendőr nemmel válaszolt, de feltűnt neki, hogy a cigány betörőnek titulálta Rostást és tudakozódni kezdett, hogy ki és mi hát tulajdonképen az, akit keres.

A bbeszedű cigány 20 fillérért kipakolt mindennel. Előadta, hogy biztos tudomása szerint Rostás Ferenc követte el Grosz Manó ujjvárosi kereskedőnél azt a betörést, amelynek tettese után hetek óta kutat a debreceni rendőrség. Azt is előadta, hogy Rostás ma este a pályaudvaron lesz, mert édes apját várja, akit ma bocsátottak ki Szamosujvárról.

A rendőr eleinte nem akart hinni a beszédes cigánynak. De hogy ne kövessen el valami mulasztást, nyomban telefonon megkérdezte a rendőrséget, hogy tényleg nyomoznak-e valami bösörményi betörés ügyében. A központon igenlő választ adtak. Erre a rendőr a pályaudvarra sietett, ahol Rostást valóban ott találta.

A rendőr felszólította, Rostást, hogy kövesse. Erre a többszörösen büntetett betörő revolvert rántott és ezekkel a szavakkal fogta a rendőrt:

— Fogj meg, ha tudsz! És eliramlott az ispotály telep felé. A rendőr hamarosan revolvert kerített magának és üldözőbe vette a menekülő cigányt.

Eközben valóságos emberáradat törtetett a cigány után. Kiabálás, rikoltozás verte fel a csendes ispotály telepet, mintha legalább is valami nagy ünnep volna.

A cigánynak gyors lábai voltak és a revolveréből sűrű egymásutánban lötte ki a golyókat.

Az üldözés egészen a Széchenyi-kertig tartott. Most már több rendőr és polgár-ember fogott össze, hogy a veszedelmes Rostást kézrekerítse. Mencsik János rendőri kézbesítő revolveréből kétszer a cigányra lött, de nem talált.

Rostás a Széchenyi-kertnél berohant, Simkovic Sándor műkertész udvarára és a nyitott ajtón egyenesen a szobába. Simkovic kertész a kert végén csodálkozva nézte a rohanó cigányt, aki hirtelen, hogy magától távol tartsa, — feléje lött. A kertész még idejekorán félreugrott és így a lövés nem talált.

Most már könnyű dolga volt a rendőrségnek. Rostás semerre sem menekülhetett el. A rendőrök behatoltak a kertész lakásába és fölön csipték Rostást, akinek kezében ekkor már nem volt revolver. A betörőt vasra verték és azután megmotozták. A megmotozás alkalmával kitűnt, hogy Rostás az alatt, míg a szobában magára volt hagyva, elemelte a műkertész 300 koronáját.

Természetesen nagy néptömeg verődött össze a kert előtt, a minek folytán a rendőrség még egy másik fogást is csinált. Kézrekerítette Fülöp Sándor veszedelmes zsebtolvajt épen abban a pillanatban, amikor Katulán Józsefné zsebeiben kotorászott. Rögtön ő is lefűlelték és mindkettőt erős fedezett mellett beszállították a központra. Utjokban mindenütt nagy tömeg kísérte őket.

Rostás Ferencet, a ki többszörösen büntetett betörő, három hónappal ezelőtt bocsátották el a szamosujvári fegyházból, ahol hosszabb büntetést töltött ki.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— június 13.

„Jönnék, jönnék a tigrisek,
Apponyi, Kossuth, Andrássy,
Hej! azokkal szembezállni
Kell az embernek kurázszi!”

Igy riad Bécs . . . Mégse fogják
A tigrisek szétszaggatni,
A függetlenségi tigrist
Meg is lehet simogatni!

Regény az életből.

— június 13.

Régi dolog, hogy az élet regényíró, még pedig — hála az égnek! — nem mindig a materializmus írója, de hajlandó arra is, hogy bennünket a legideálisabb légkörbe emeljen szövevényeivel.

Ilyen regényben talán valószínűtlennek látszó, de annál kedvesebb történetkével lepett meg bennünket az a leleményes belletrista. Kitűnik a valósággal átélt regényből, hogy vannak még eszményien érző emberek, a kiknek soha ki nem alvó vezérszavak — az önzetlen szerelem.

Magá a kis regény hőse beszéli el nekünk a történetet.

A 60-as években Debrecenbe került egy 18 éves ifju Tiszta és ellenálhatlan szerelemre lobbant egy bájos ifju leány iránt. A leány viszonzta a szerelmet, hogy pedig nem lehetett egymásé, annak az a magyarázata, hogy . . . olyan nagyon fiatalok voltak! Hijába, ez a boldog tavaszi kor szül.

heti a legesapongóbb álmokat, hanem azok megvalósítása már sok, sok, a 18 esztendő varázskorán tuleső prózai körülménytől függ!

Tüntek az évek. A szerető szívek elváltak. Az ifjúból férfi lett; küzdött tovább, tüzhelyet alapított, tekintélyes állást vívott ki magának. Megházasodott. A leány is megtalálta élete párját. Boldog házasesetet éltek — mindkettő másnak az oldalán.

A férfi 34 évi boldog házasság után — özvegyiségre jutott. Sokszor eszébe jutott első szerelme, hanem az élet úgy elválasztotta őket, hogy egykori eszményének már létezéséről sem igen tudott. Lassan már meg is feledkeztek egymásról.

Egyszer azonban különös álma volt. Szép nő alakja jelent meg előtte. Az álomkép szsmeiből megható bánat és szelid szemrehányás sugárzott.

Fölelébredt. Ugyan kire emlékeztetnek e vonások? Mily édesbus emlékek fűződnek ehhez a tekintetnek?

És ekkor eszébe jutott a csaknem négy évtized előtti édes történet... A gyermekszerelem csodaszép regéje... A tavaszi virágzás verőfényes illata...

Ellenállhatlan vágy ragadta meg a férfi szívét. Az elröppent régi boldogság felujjításának, a jóvátételnek vágya... Kutatni, keresni kezdett Debrecenben. Kérdősködött, levelezett, míg végre megtudta, hogy első szerelmének tárgya életben van, sőt szabad, mert a leánykából is özvegy lett. Csakhamar találkoztak s úgy találták, hogy az elröppent évek nem okoztak bennök pusztításokat, a nők is szeretetreméltó aszszony, képesek arra mindketten, hogy egymást boldogítsák. Akár el is szavalhatták Himfytől, hogy —

„Látni téged és szereini
Pillanatnak műve volt...”

Az élet pedig nem tűri a bevégtetlen regényeket. Nem hijába idézte fel a szerető szívek másodvirágzását. A regény befejezéséről olvasóink a következő, éppen most szétküldött jelentésből értesülhetnek:

„Alulírottak, tisztelettel értesítjük Önt, hogy — azon nagy lelki vonzalom és igaz szeretet folytán, amelylyel mi egymás iránt viseltünk, — a mai napon jegyet váltottunk. A midőn mi ezen lépést megesszük, egy felsőbb — Isteni megnyilatkozás hatása alatt állunk, mert csakis az ég különös kegyelme folytán találtuk fel újra egymást oly sok év lefolyta után.

Hitünk és reményünk: hogy mi nagyon boldogok leszünk.

Mindazoknak, kik az eszménység magaslatára emelkedve velünk együtt éreznek, küldjük üdvözlésünket. Ö z v. B a l a s s a K á r o l y n é, Debrecen. K ó k a i L a j o s, Budapest.”

Magyar tudás.

— június 13.

A magyar tudás már megint produkált valami, ami valóban zseniális, ujszerű és hivatva van az egész világot meghódítani. Hogy a magyar tudás szülte legújabb találmány ismét a posta körében jut érvényre: különös játéka a sorsnak. A magyar posta már amugy is világhírű: a külföldi posták már rég idő óta mását sem tesznek, mint tanulnak tőlünk.

Fodor Antal és Büky Aurél zseniális találmánya, az ajánlott levelek fölvételére szolgáló gépszekrény ismét tökéletesítette posta intézményünket, és ekkor ennek jó hírét és diadalt szerzett a magyar tudásnak. Nem akarunk arról elcsúszni, hogy e találmánnyal ismét közelebb léptünk azon korszak felé, midőn mindeneket helyettesíteni fog a gépmember: az automata. Ez a

legújabb találmány az automatát oly tökélyre emelte, hogy egy egy ujitása is korszakalkotó. Ennél a gépszekrényénél oly tökéletes már a szerkezet, hogy midőn az ember bedobja tizfilleresével együtt az ajánlott levelet, a gép pontosan kidob egy vevényt, melyen rajta van a vevényfeladás kelte, meg a levél száma, melylyel a gép a levelet az ajánlott levelek sorába iktatta.

Igazi örög masina, mely még arra is számít, hogy a tréfás vagy csalni akaró emberek régi hatását vagy pityke gombját egyszerűen kidobja magából.

A magyar tudás tehát már megint diadalt aratott. Ki tudja hányadikat? Mert a zseniális feltalálók tömegében mindig elül volt a magyar. Hogy erről nem tud a világ? Elég baj, de a magunk hibája ez. Kempenlen Farkas találmányáról még feljegyezték, hogy magyar elme szüleménye, de már Irinyi Jánosról, a gyújtó feltalálójáról idehaza sem igen tudnak. Most legutóbb jöttek rá arra, hogy az óraszerkezet feltalálója is magyar ember volt. Arról azonban nem olva sunk sehoh, hogy ezek a mi feltalálónk vagyont szereztek volna maguknak. Mi csak dolgozunk, feltalálunk, a téjfelt más szedi le a munkáról. Ej, ha egyszer a magyar a tudása mellé az élelmességet is odavenné! Ha egyszer munkájának eredményét is kívánná látni és élvezni! Majd mindjárt megtudnák a világon, ki az a magyar és a feltalálókra is más sors várna, mint a névtelenség és éhenhalás. (—)

— **Hitelesítő közgyűlés.** A tegnapi városi közgyűlést ma délután hitelesítették. A hitelesítő közgyűlésen Weszprémy Zoltán főispán elnökölt.

— **Tárogató a Bocskayban.** A kies fekvésű, árnyas, üde levegőjű Bocskay kertben ismét megszólal ma délután a tárogató szava. Az örök szép, fájoan édes s vérforraló kuruc nóták álmatag dallama fogja betölteni az árnyas ligetet, regélve a régi jó időkbeli a késő utódnak. Bocskay László az ország legelső tárogató művésze tart holnap esütörtökön délután tárogató hangversenyt kint a Bocskay ligetben, melyet meg hallgatni magérdemli a fáradságot kirándulni a kies helyre. A művészi zenéhez jó borról s jó konyháról gondoskodik a liget agilis vendéglőse. A ki egy kellemes délutánt akar ma eltölteni, annak ajánljuk figyelmébe a Bocskai kerti tárogató hangversenyt.

— **Lakoma a főispán tiszteletére.** A debreceni kaszinó abból az alkalomból, hogy alelnöke, Weszprémy Zoltán, Debrecen város és Hajdumegye főispánja lett, — ma este lakomát rendezett tiszteletére. A lakomán körülbelül 150 en vettek részt. Az első felkösöntőt az ünnepeltre Szunyogh Sándor elnök mondta, azután Weszprémy Zoltán főispán köszönte meg az ünneplést és éllette a tagokat. Békéssy László a főispán nejét köszöntötte fel, Nagy Győző ny. tábornok a polgárság és katonaság jó egyetértésére üritette poharát. A lakoma a késő éjjeli órákig eltartott.

— **Hivatalos órák az állami anyakönyvi hivatalban.** Nyári hónapokban: (május 1-től szeptember 30-ig) reggel 7-től délután 1-ig. Téli hónapokban: (október 1-től április 30-ig) reggel 8-tól délután 2-ig. Ünnepe- és vasarnapokon: délelőtt 9-től 12-ig.

— **Szer a tuberkulózis ellen.** Egy párisi távlat mindenkinek érdeklődésére méltán számot tartó lépéséről ad hirt a tuberkulózis ellen vívott küzdelemnek. A francia tudományos akadémiában Zalmette tanár, a lillei Pasteur-intézet vezetője bejelentette, hogy neki, valamint Guerard nevű munkatársának sikerült fiatal borjúkat a tuberkulózis ellen immunizálni, olyképpen, hogy a tejtáplálékukba naponkint igen kis mennyiségű tuberkulózis bacillust tettek. Zalmette tanár azt hiszi, hogy a gyermekeket is meg lehet ilyképpen védeni a tuberkulózis ellen.

— **Bucsu-vacsora.** A debreceni Kereskedő Társulat és tanintézeteinek tanári kara 1906. június hó 17-én, vasárnap este 8 órakor a Bika szállodában vacsorát rendez a kereskedelmi tanintézet távozó igazgatója, Szojka Gyula urnak tiszteletére. Tisztelőit és jóismerőseit tisztelettel meghívjuk a vacsorára. Egy teríték ára négy korona. Vacsorára szóló jegyek válthatók a Csáthy féle könyvkereskedésben.

— **Az urkocsis verseny.** A mai napon záródtak le az urkocsos egyesület június 23. és 24. napján tartandó versenyekre nevezések, amelyek meglepő eredménnyel záródtak. Míg tavaly csak 21 fogatot neveztek, az idén 67-et. Az urhölgyek versenyére — ez lesz a legérdekesebb — neveztek: báró Sennyey Géza, gróf Lónyay Gábor, gróf Dessewffy Miklós, báró Sennyey Béla és Kohner Vili; négyes fogatok versenyére neveztek: gróf Keglevich Gyula, báró Sennyey István, Kohner Vili, ifju Korniss Ferenc és Liptai Béla. Jegyek a verseny mindkét napjára Békés Lajos üzletében válthatók.

— **Jótekönyvelelő mükedvelő előadás.** A debreceni nyomdász ifjakból alakuló mükedvelő társaság folyó évi július hó 7-én, azaz szombaton este, a „Margit-fürdő” világnyal világított dísztermében mükedvelő előadást rendez, mely alkalommal színre kerül „Turi Borcsa” három felvonásos népszimű, — melyet a debreceni mükedvelő közönség évtizedek óta nem látott színre kerülni. A derék nyomdász fiatalok ezen mulatságnak tiszta jövedelmét a debreceni könyvnyomdászok házalap javára adják. A sikerben buzgólkodó rendezőség a meghívókat a jövő héten fogja kibocsájtani.

— **A pápa és az anarkisták.** Rómából jelentik, hogy a rendőrség még mindig nem tudta kinyomozni azt a három francia anarkistát, akik állítólag a pápa élete ellen törnek. A vasárnapi istentisztelet előtt, amikor is a pápa lement a Péter-templomba, rendkívül szigorú óvintézkedéseket tettek. A Borgo városrész rendőrbiztosa hatvan rendőrrel elállta a templom bejáratát és Ceccopierrel, a vatikáni testőrség kapitányával együtt ellenőrizték a templomba menőket. Dacára annak, hogy a jegyeket csak meghívott és megbízható emberek kapták, a gyanus alakokat mégis megmozdították. Monsignore Bisleti, a pápa titkára, jelentést tett a dologról a pápának, aki a legnagyobb lelki nyugalommal így felelt:

— Tehát nekem is bombát szántak; legyen meg az Isten akarata!

— **Kérelem a háztulajdonosokhoz.** Finn testvéreink f. hó 15-én Pénteken délután érkezvén, felkérjük a t. háztulajdonosokat házuk fellobogozására és a lobogóknak f. hó 18-án Hétfőn reggel 9 óráig kint hagyására. A rendezőség.

— **Állami altisztek és szolgák a miniszterelnöknél.** Az állami altisztek és szolgák körében országos mozgalom indult meg a viszonyaik rendezése érdekében, miért is Benedek János országgyűlési képviselő vezetése alatt küldöttség tiszteltt Wekerle Sándor dr. miniszterelnöknél. A küldöttség szónoka Benedek János képviselő átadta a miniszterelnöknek az országos bizottság memorandumát, amelyben az állami altisztek és szolgák fizetésének egyöntetű alapon nyugvó rendszeres megállapítását, a kinevezés és előléptetési viszonyok kedvezőbbé tételét, a nyugdíjtörvény módosítását és az államszolgálati pragmatika megalkotását kérik. — A miniszterelnök átvette a memorandumot és kijelentette, hogy régóta figyelemmel kíséri az állami altisztek és szolgák sorába tartozó alkalmazottak helyzetét, ismeri kü-

delmeiket és foglalkozni fog az előterjesztett kérelmekkel. Együttal megígérte, hogy az 1904. évi január 1-től visszamaradt drágasági pótlék folyósítása iránt, minél előbb intézkedni fog. Ugyanezt a memorandumot a honvédelmi miniszternél is be fogják nyújtani.

Félt a sorozástól. Kézdivásárhelyről jelentik: Kosa Ferenc kézdívásárhelyi 21 éves asztalossegéd felakasztotta magát, de barátai észrevették és még idejekorán levágták és életrekeltek. Tegnap Kosa újból öngyilkosságot követett el; revolverrel szívenlőtte magát és meghalt. Tettének oka állítólag, hogy félt a sorozástól.

Az adók behajtása. Wekerle Sándor, mint pénzügyminiszter e héten kibocsátja az adók és köztartozások behajtására vonatkozó rendeletét, melynek fontosabb részei a következők: A pénzügyminisztérium az 1904. és 1905. évi adótartozások behajtására nézve felhatalmazza az összes kir. adóhivatalokat a részleltetési kedvezmények megadására. Az állami egyenes adók beszédése azonnal megkezdendő, de figyelemmel kell lenni a polgárok adófizetési képességeinek hatáira és létérdekeire, egyszerűsége az államháztartás szükségleteire is. Az egyenes adókra nézve részleltetési kedvezményt a pénzügyminiszter nem ad. Ide tartoznak a szabályozási összes járulékok, kamarai illetékek, agrár kölcsönök, bünyügyi kölcsöntérítmények, pénzbírságok, közjegyzői díjak és urbéri válságtartozások. A pénzügyminiszter elrendeli az első fokon kivetett adók lajstromának mindkét évre vonatkozólag közszemlére való kitételét és az első ízben megadóztatott felek tartozásának az adókönyvecskébe való bevezetését. Az adókra nézve a rendelet kimondja, hogy a befizetési kötelezettség akkor is fenforog, ha a folyó évre történt adókievetés eredménye az adózó könyveskéjébe bevezetve nincs is, ez esetben az 1905. évi adó a megelőző évi adókirovás szerint fizetendő. Ez a rendelkezés az új adózási, vagyis azokra, akik ez évben fizetnek először adót, nem vonatkozik.

x LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujjalussy ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kiakatban.

x Nincs többé hajhullás. Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az Iziz szesz. Két-három heti használat után a legrosszabb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olcsósága miatt mindenki használhatja. Ara csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógyszerárban, Piac-utcán.

x Orvosi tekintélyek előszeretettel rendelik csusz és köszvényes betegek részére a híres király balzsamot, mert ez érdemeiben páratlan, már nehányezzeri bedörzsölés teljes gyógyulást idéz elő. Ara 2 korona. Kapható a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerésznél, — Debrecen Kossuth-utca „Arany egyszarvu“ gyógyszerár 107—x 51.

x Az Arany Bika kávéházban minden este előgányzene.

Sóvágó János bűnpöre.

Méllusz-téri rablógyilkosság.

Esküdtszéki főtárgyalás.

Tizenharmadik nap.

(Saját tudósítónktól.)

— június 13.

Véget érven a bizonyító eljárás, Sóvágó János szenzációs bűnpörének tárgyalása rohamosan közeledik a befejezés felé. Ma a

tizenharmadik napon nem történt érdekesebb mozzanat a tárgyalás menetében. Délelőtt két tanut hallgattak még ki, akiket a védőnek tegnap tett indítványára idézett be a törvénytörvény. Az egyik a vádlottra nézve kedvező, a másik jelentéktelen vallomást tett. A délutáni periratok felolvasásával telt el. Az esti órákban betérjett az ügyész a vád szempontjából az esküdtek előboacsajandó kérdéseket, melyekre a védő megtagadta a kifogásait. A kérdések elfogadása felett a döntést holnapra halasztotta a törvénytörvény. Holnap délelőtt egyébként már a perbeszédre kerül a sor. Ítélet hozatal szombaton várható.

Tudósításunk a mai napról a következő:

Tanukihallgatások.

Kerekes elnök délelőtt 9 órakor nyitja meg a tárgyalást. Bejelenti, hogy Sóvágó és a védő kívánságára beidézte a törvénytörvény tanukul, Dank Béla Hosszupályi uradalmi tisztartót és Matyus András feleségét.

A két tanu kihallgatásával kezdődik a tárgyalás. Először Matyus Andrásné kerül vallomásra. Az elnök kérdésére elmondja, hogy állandóan Érmihályfalván tartózkodik, foglalkozására nézve szakácsné, az urától különváltan él Sóvágót nem ismeri.

— Elnök: Mióta él különváltan az urától?

— Körülbelül félszáz év.

— Az ura hagyta el magát, vagy maga ötet?

— Én váltam el tőle, mert nagyon rossz természetű, nyugtalan véru ember. Dolgozni nem szeretett. Mindig vándorolt és sokszor hónapokig sem láttam.

— Nem emlékszik tavaly ősszel úgy október, novemberben otthon tartózkodott, vagy távol volt hazulról.

— Ha jól tudom, november elején — mint emlegette — Büdszentmihályon járt a szüleinél.

— Mint a felesége bizonyára tudja, milyen ruhája, holmija volt az urának. Meg tudná mondani, hogy milyen kalapja volt az urának.

Tudja Isten, volt fekete is, zöld is, úgy emlekszem az utóbbi időben zöld kalapot viselt.

— Hol szerezte ezt a zöld kalapot, nem említette?

— Ugy emlekszem, akkor jutott hozzá, mikor Büdszentmihályon járt, azt mondta kaptam valakitől.

— Milyen formájú volt ez a kalap?

— Hosszúkás, felhajtott szélű, az elején legyűrt.

— Szalagja volt?

— Arra már nem emlekszem.

— Mielőtt a zöld kalaphoz jutott az ura, milyet hordott?

— Feketét.

— Hát az milyen alakú volt?

— Rossz, viseltes kalap volt az már, nem volt annak formája.

— Megismerné azokat a kalapokat?

— Talán, ha látnám igen.

— Felmutatják neki a bűnjelként szereplő és a másik két kalapot, de egyikre sem ismer rá. Nem tudja, lehet, hogy az a fekete kalap, amelyikről Sóvágó azt, hogy a koldus az ő elloptott kalapja helyett hátra hagyott, — az uráé.

Elnök: Volt az ura büntetve?

— Tudtommal nem.

— Ugy beszélik pedig, hogy Sóvágóval együtt volt valami büncselekményért bezárva.

— Meglehet. Én nyolc évig élttem együtt vele, ezen idő alatt úgy tudom, hogy nem volt büntetve.

— Sóvágó van valami észrevétele a tanu vallomására?

— Csak annyit, mint már mondtam, hogy én azt hiszem, az ő ura volt az, aki ellopta a kalapot és ő volt a tettes is. Én azt hiszem, hogy...

Matyusné leteszi az esküt. Utána kihallgatják a másik tanut, Dank Béla uradalmi tisztartót, aki elmondja, hogy az uradalmában ahol ő gazdatiszt tavaly ősszel Matyus András nevű napszámos dolgozott. Emlékszik, hogy a bűnjelként szereplő kalaphoz hasonló kalapot viselt. — Egyebet nem tud.

Sóvágó büntetése.

A két tanu kihallgatása véget érven, dr. Kardos Samu védő ismételt indítványozza, hogy a törvénytörvény kalapszakértőket hallgasson meg. Kéri véleményadás végett Békés és Fekete kereskedők beidézését. — Továbbá Matyus András körözését.

A törvénytörvény rövid tanácskozás után elutasítja az indítványokat.

Következik a periratok felolvasása, a melyekből kitűnik, hogy Sóvágó lopásért, betörésért, rablásért, emberölésért több mint tizenkét évet ült börtönben és fegyházban. Hét évet vizsgálati fogságban.

Déli fél 1 órakor az elnök berekeszti a tárgyalást.

Délutáni tárgyalás.

Délután 3 órakor nyitják meg a tárgyalást. Mielőtt folytatnák a periratok felolvasását dr. Kardos Samu védő előterjesztést tesz, hogy olvassák fel a mártonfalusi rablás ügyében Sóvágóra vonatkozó iratokat, a melyekből megállapítható, hogy Sóvágót a törvénytörvény 7 évi fegyházra ítélte, a büntetést az itéleti tábla 10 évi fegyházra emelte, a kuria pedig mindkét alsóbb bíróság itéletét megváltoztatva, felmentette.

A törvénytörvény a védő indítványát elfogadja.

Bizalmatlanság az esküdtek iránt.

Sorra kerül a védőnek a vádlott érdekében a kuria vádtanácsához aziránt beadott kérvényének felolvasása, melyben a bűnpör tárgyalását más város esküdtszéke elé kéri delegálni.

A kérvényben számos kifogás van a vádirat ellen. Kifejti a védő, hogy pusztán gyanúkok alapján, ugyszólván minden alap nélküli bizonyítékok alapján helyezték vád alá Sóvágó Jánost, akit a debreceni esküdtszéke már egyszer — szerinte — ártatlanul ítélte el, az elítélet és az impressziók hatása alatt. A vádlott egy szerencsétlen ember, rosvott mulja elég ok arra, hogy kimondják rá a bűnösséget. Elvetemültségéről, vakmerőségéről legenda kering a vármegyében, ha valami bűneset történik, nyomban őt fogják elő és sajtóságos vélelven folytán mindig akad valami terhelt adat, amely ellene bizonyít, melynek alapján megvádolják. Olyan veszedelmes embernek tartják, hogy egyes esküdtek előre kijelentették, hogyha bekerülnek a felelte itélkező esküdtszékebe feltétlenül és kiméletlenül kimondják rá a halálos itéletet, csak hogy megszabadítsák tőle a vármegyét. Ilyen körülmények között nem remélhető igazságos, részrehajlan itélet a debreceni esküdtszéke részéről. Ellenben ott, ahol nem ismerik Sóvágót, más város esküdtszéke elfogulatlanabban bírálja ügyét. Ezért kéri a tárgyalás delegálását.

A Kuria vádtanácsa a kérvényt elutasította.

Fiatalkori bűn.

Következik Sóvágónak egy fiatalkori büntetéről szóló perirat felolvasása.

24 éves korában a szatmárnémeti törvénytörvény Hajnal Géza szatmári kereskedő kárára lopásért 2 évi börtönrre ítélte.

A védő ennél az esetenél szükségesnek véli megjegyezni, hogy a vádlott beismerésben volt. Kéri a törvénytörvényt, ezt a körülményt a jelen esetben figyelembe venni.

Utazás a lábnymok körül.

Az elnök bejelenti, hogy a törvénytörvény a bizonyító eljárás kiegészítése céljából szükségesnek tartja, hogy a gyilkosság színhelyén

talált lábnyomokról Bardocz rendőrbiztos által felvett rajzokat összehasonlítani a vádlott csizmatalpával. Megkérdi Sívágót beleegyeznek ebbe. Sívágónak nincs kifogása ellene. Nagy készséggel, rögtön le akarja húzni csizmáit. Védőnek az az előterjesztése, hogy a törvényszék kérdezze meg arra nézve a fogházfelügyelőt, hogy a vádlott vi e más csizma fogsága alatt, mint amelyik a lábán van. — A törvényszék felhívja a dologra az ügyészt.

Az elnök kérdésére Sívágó kijelenti, hogy elfogatásakor is ezt a csizmát viselte.

Az ügyész kéri figyelembe venni, hogy 7 hónap alatt, amióta a vádlott le van tartóztatva, kitaposodhatott régebbi formájából a csizma.

A védő erre hangsúlyozza, hogy Sívágó csak a fogház folyosóján, vagy az udvaron járhatott, nem tett nagyobb sétákat, tehát ez szinte kizárt.

Az elnök felfüggeszti néhány percre a tárgyalást, a vádlottat kivezetik a tárgyalási teremből, lehúzzák vele a csizmáit, pantallóba és cipőbe öltöztetik. Aztán folytatják a tárgyalást.

A csizmákat behozzák és az elnök hozzáméri azoknak talpát a nyomokról felvett rajzokhoz és megmutatja az esküdteknek. A rajzok nem teljesen egyeznek a csizma talpainak körvonalaival, valamivel nagyobbak.

A védő tiltakozik és perorvoslással él az ellen, hogy így ejtik meg a vizsgálatot ez egyébként mit sem bizonyító körülmény-nél. Indítványozza, hogy újabb vizsgálatot rendeljen el a törvényszék az esküdtek meggyőzése miatt.

Az ügyész ellenzi az indítvány elfogadását. Egyben bejelenti, hogy megkérdezte a fogházfelügyelőt és bizonyosságot szerzett arról, hogy a vádlott tényleg ezt a csizmát viselte akkor, mikor behozták és fogsága alatt is. Megjegyzi, hogy abban a vádlott kövezett úton naponta 2 órát járt.

A bizonyító eljárás befejezése.

A vizsgálati szemle végeztével folytatták a periratok felolvasását. Az utolsó iratokból kitűnik, hogy a nagyszabású bűnper eddigi költségei 1134 koronát tesznek ki.

A periratok felolvasása után az elnök felhívja az ügyészt, hogy tegye meg esetleges előterjesztéseit.

Az ügyész kijelenti, hogy nem kíván előterjesztést tenni. A bizonyító eljárást befejezettnek tekinti.

A védő nem járul hozzá a bizonyító eljárás befejezéséhez, hangsúlyozza, azt — amit a tárgyalás kezdetétől is, — hogy a bűnpör nem érett még a főtárgyalásra, kívánja a bizonyító eljárás kiegészítését. Több indítványt terjeszt a törvényszék elé ez iránt. Újabb tanu beidézését kéri.

Az ügyész ellenzi az indítványok elfogadását s a törvényszék elutasítja azokat.

A védő perorvoslással él.

A kérdések.

Az elnök ezután felhívja az ügyészt, hogy a vád szempontjából terjessze be az esküdteknek felteendő kérdéseket.

Az ügyész a következő három kérdést terjeszti be:

— 1-ső főkérdés: Bűnös e Sívágó János abban, hogy 1905. november 6-áról 7-ére virradó éjjel több társával, közös elhatározással rablási szándékból behatolt Kovács Ferenc Méliusz-téri lakos házába, a házbeli életét testi épségét nem kímélve. Az alatt, míg társai rabolták ő az udvarban fel és alig járkálva életveszélyes fenyegetésekkel riasztgatta a ház lakóit, miközben az eléje került Palka András torkon ragadta és ismeretlen nyelven előszólitott társaiak egyike, vagy ő agyonlőtte Kovács Ferencet s egy másik társa, vagy ugyancsak ő életveszélyesen megsebesítette Palka András?

— Másodrendű kérdés: Szándékosan, de előre meg nem fontolt szándékkal?

— Harmadik külön kérdés: Bűnös e abban, hogy Palkának is élete ellen tört és esetleg őtet is halálosan megsebesíthette, illetve megölhette volna?

A védő nem terjeszt be a maga részéről kérdéseket, ellenben kifogásokat emel az ügyész által bsterjesztett kérdések ellen. Kéri azoknak elutasítását.

A törvényszék a kérdések feletti határozatot holnapra halasztja.

Az elnök a tárgyalást berekeszti.

SZÍNHÁZ.

* **Nyiregyházáról.** A színiévad végefelé közeleg. Az utolsó előadás pénteken lesz, a mely alkalommal „Az ingyenélőket adják, a karszemélyzet javára. Tegnap, kedden volt Szabó Irma jutalomjátéka; Bracco „Don Pietro Carusso“ című darabjában Margitot és a „Pillangó kisasszony“ címszerepét játszotta. A közönség a leglelkesebb ovációkkal tüntette ki a jeles művésznőt.

TAVIRATOK.

Goluchovszky lemondása.

Budapest, június 13. Bécsből jelentik: Beavatott forrás szerint **Goluchovszky külügyminiszter a delegáció ülésének befejeztével beadja lemondását.**

Uj képviselő.

Budapest, június 13. Eperjesről jelentik, hogy a girálti kerületben ma folyt le a gróf Dessewffy Aurél főrendiházi elnökké választása folytán szükségessé vált pótválasztás. — Medveczky nemzetiségi jelölt visszalépett s így gróf Dessewffy Emil alkotmánypártit választották meg egyhangulag.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, június 13.

Buzakinálát és vételkedv mérsékelt. — Szilárd iránzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba 20 fillérrel olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek közül zab merev, tengeri szilárd, rozs tiz fillérrel drágább, árpa változatlan. Idő: borus.

Buza októberre	16.02—04.
Buza áprilisra	16.54—56.
Rosz októberre	13.24—26.
Zab októberre	13.64—66.
Tengeri júliusra	12.96—98.
„ augusztusra	13.10—12.
„ 1907 májusra	11.40—42.
Repece augusztusra	29.00—20.

Nyakszirtmerevedés

Temesvár, június 13. Budisin Péter 19 éves lakatos-segéd **nyakszirtmerevedésben** hirtelen meghalt. A boncolás a betegséget **kétséget kizárólag** megállapította.

Szerkesztői-posta.

E. és B. Önök magánóráikban riméket faragnak. Hát jobb mulatság, mintha ferbliznének. Tréfáik között legjobb a „Lóversenyen“ című:

„Nagy balgák vagytok ti ketten,
Hajbakaptok egy tikteten!“

Mellékes, ugy-e bár, hogy a ticket (angol szó levén) tiktetnek ejteik ki.

Bugár. Arany János „Ágnes asszony“ ának gyöngécske utáuzata.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. *Első rangu kénes hévvízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők; uszodák, török, kő- és márványfürdők; hőlégy, szénsavas és villamosvízfürdők. Ivó- és belégzési kura. 200 kényelmes lakoszoba. Szolid kezelés, jutányos árak. — Prospektust ingyen és bérmentve küld*

Az igazgatóság.

Déli Jég és Viszontbiztosító-

TÁRSASÁG

magyarországi osztálya

Budapest. Váci-u. 20. sz. az „Adria“ bizt. társ. házában

Báró Podmaniczky Frigyes intéző.

Teljesen befizetett alaptőke 3,000,000 kor.

Tartalékok 6,478,798 ..

Ezen, a cs. és kir. szab. „Adria“ biztosító-társulat“ védnöksége alatt megalakult társaság biztosít különféle terményeket jégkár ellen a legkedvezőbb feltételek és a legjutányosabb díjak mellett.

Biztosítási ajánlatokat elfogadnak és felvilágosításokat készségesen adnak az „Adria“ biztosító-társulat“ összes vezér, fő- és kerületi ügynökei.

Debreceni Vezérügynökség:
Leszkay Ferenc Várady Ignác
titkár.

SAFE DEPOSIT.

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy a **Piac-utca 59. számú Steinfeld-féle házban** ujonnan berendezett helyiségeinkben

SAFE DEPOSIT

osztályt állítottunk fel és ajánljuk értéktárgyak megőrzésére ezen **teljes biztonságot nyújtó** rekeszeket. — Bővebb felvilágosításokat kívánatra készséggel nyújtunk s a bérleti feltételeket az érdeklődőkkel szívesen közöljük.

Közgazdasági Bank
Részvény Társaság
Igazgatósága.

SAFE DEPOSIT.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1906. május hó 1-től.

Debrecenből indul:

	óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4 30
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8 57
Budapest — Nagyvárád felé —	d. u.	8 30
Budapest — Nagyvárád felé —	este	10 35
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4 —
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6 55
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8 24
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12 11
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8 51
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7 22
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4 25
m. á. vasutól	reggel	5 35
vásártérről —	reggel	5 44
m. á. vasutól	d. e.	8 09
vásártérről —	d. e.	8 16
H.-Böszörmény	d. u.	11 11
8.-Sz. Mihály	d. u.	11 20
relé	d. u.	4 34
m. á. vasutól	d. u.	4 47
vásártérről —	este	7 —
m. á. vasutól	este	7 07
vásártérről —	reggel	4 35
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4 56
F.-Abony felé vásártérről —	d. u.	4 56
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	5 16
O.-Kócs — Polgár felé vásártérről	reggel	9 35
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4 51

Bpestre érkezik:

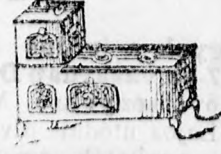
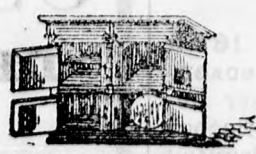
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6 40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5 45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9 35

Budapestről Debrecenbe indul:

A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7 25
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9 —
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2 35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7 —
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9 15

Debrecenbe érkezik:

Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	2 29
Budapest — Nagyvárád f. gyors	este	6 48
Budapest — Nagyvárád felől —	éjjel	2 24
Budapest — Nagyvárád felől —	d. u.	8 29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7 46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8 46
Szatmár — M.-Sziget felől — —	d. u.	4 12
Csak M.-Sziget felől — — —	este	10 11
Szatmár felől — — —	este	6 40
Kassa — Miskolc felől — — —	este	8 19
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	d. e.	11 31
vásártérről —	reggel	7 33
H.-Sz. Mihály	d. e.	7 40
H.-Böszörmény	este	6 22
felől	este	6 28
vásártérről —	d. u.	8 29
mávasúthoz	d. u.	3 35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7 44
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7 54
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5 25
O.-Kócs — Polgár felől máv.-hoz	reggel	5 35
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7 15
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	8 18

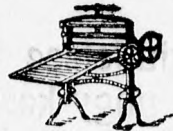

Tavaszi idény.

Építkezéshez: vasgerendák, porcellan és vaskályhák, konyhák. Építkezési vasalások. Méhészeti cikkek és szeszámok, minden iparághoz, fürdő kádak, jégszekrények, vasbutorok, gyermek-kocsik, kertészeti felszerelések, kerti padok és butorok, Minimax tüzoltó készülék, Önműködő ajtózárok, kerítésnek való tuskés sodrony és sodrony fonat.

Tóth Gyula

vasnagykereskedő, Debrecen, 20 és 27.

Klimatikus gyógyfürdő.

GLEICHENBERG

Nyári üdülő. IDÉNY: Május—Október.

(Stájerország.)

Gyógyjavallatok: Légzőszervek hurutos bajai (Asztma, Emphysem) az emésztési szervek sziv-izmok megbetegedésénél, idegbajoknál stb.

Gyógyeszközök: Inhalációs theraia, pneumatikus kamarák, hidegvízgyógyintézet, szénsavas fürdők. Fungó-gyógy mód stb. stb.

Gyógyforások: Konstantin-, Emma-forrás, Szent-János-kut, Romete-forrás.

■ Kimerítő képes prospektussal szolgál, lakás és kocsimegrendeléseket elfogad a Fürdőigazgatóság. ■

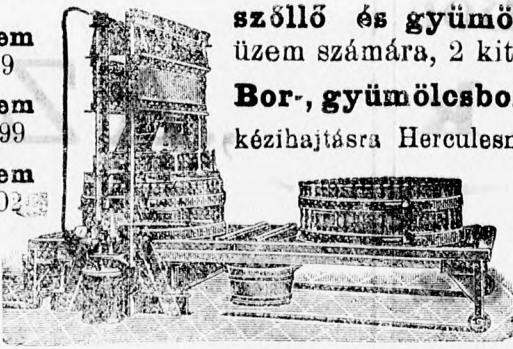
HYDRAULIKUS SAJTÓK

Arany érem Szeged 1899

Arany érem Budapest 1899

Arany érem Pozsony 1902

hidraulikus sajtóért.

szőlő és gyümölcsmust sajtolásra a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor-és gyümölcsnedv-sajtókat kézi hajtásra Herculesnyomerő szerkezettel fa- vagy vastányérral. — Gyümölcs- és

szőlő-őrleket, bogyzógépeket.

Gyümölcs aszaló készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben.

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, III.

különlegességi gyár gyümölcserőtelkesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejekorán kértnek.

Málnási Maria
Málnási Siculia
Borszéki, Bikszádi
Luhi Margit
Luhi Erzsébet
Mohai Agnes
Parádi, Polenai
Répáti Salvator
Sztójkai Szolyvai
Szlátvini, Suliguli
Magyar borvizek.

Mindennemű gyógy- és borvizeket folyton friss töltésben, jutányos árban ajánl

Csanak József

fűszer, csemege bor- és ásványvíz kereskedése.

Telefon 70. szám.

Helybeli megrendelések házhoz szállítatnak.

Bartfai, Bilini,
Budai, Czigolka,
Csizi, Gmsi, Halli,
Ivándai, Karlsbadi,
Krondorfi,
Korytniczai, Lipiki
Marianbadi, Parádi
arzen,
Preblau, Rohitschi stb.
Selters

Gyógyvizek.

Lóverseny.

Belépti jegyek a június hó 16 án szombaton és 17-én vasárnap Debreczenben tartandó lóversenyekre Molnár Ferencz ur (Zádor Lajos utóda) divattermében (varosház épület) kaphatók. Az előjegyzett páholy és egyéb belépti jegyek bezárolag 15 ike estéig ugyanott kiválthatók, mert a ki nem váltott jegyek azon időn túl másoknak adatnak el. Az eladott jegyek többé vissza nem váltatnak. Ugyanott a tribün rajza tájékozással szolgál.

Helyárak egy napra: Páholy (4 ülés-sel) az első vagy a második sorban 16 korona. Zsúrszék 2 korona. Ülőhely 1 korona. Allóhely 40 fillér. **Belépti-jegy a Tribün előtti térre egy napra 6 korona, két napra 10 korona.** Tribün előtti térre szóló belépti-jegy a tényleges szolgálatban levő katonatisztek, tiszthelyettesek és önkéntesek számára egy-egy versenynapra 4 korona. Versenysorozatok (programok) Szent-Királyi Tivadar ur m. kir. dóhány és szivar nagytervéjében a versenynapok hetében 20 fillért lesznek kaphatók. **Totalisateuron való fogadások 5 és 10 koronás és helyre fogadások 20 koronás téekkel,** csak a versenynapokon a lóversenyterem felállított totalisateur pénztáraknál eszközölhetők. Kelleme-lenségek elkerülése végett figyelmeztetjük a versenyeken részvételre, hogy **belépti jegyét láthatólag viselni sziveskedjék. A belépti jegy kívánatra az ellenőrző közegnek előmutatandó.** Ezen versenyek kezdete mindkét napon délután pontosan 2 óra és 30 perczkor **Bővebben a versenyekre vonatkozó hirdetésekben értesülhetni.**

Legdivatosabb

hosszuszaru

Selyem

Cérna

és

Bőr

keztük

— triási választékban —
45 kr.-tól feljebb

SCHÖN SANDOR

keztük- kötszer és orvosi műszertárában
Debrecen. Piac-u. 12. sz. Stencinger ház.
Uj női pipere tárgy „LUNA” kötő.

László Zsigmond

állatorvosi
rendelő irodája

Deák Ferencz-u. 14 sz. I. em.

Elfogad: lépfene, sercegő úszók,
sertés-orbánc elleni oltásokat.

Csikes Ernő férfi szabó

DEBRECZEN, Főtér 58. sz. Bank-palota.

Uri, polgári, katonai, papi és mindentéle egyenruhák a legújabb divat szerint készítettnek. — Dus raktár bel- és külföldi szövetekből.

● Vidéki megrendeléseket gyorsan eszközöl ●

Kertek kiültetése alkalmából figyelembe ajánlom, nagy készletemet szép szönyeg és virágzó növényekből olcsó árban.

Paczelt János

Debrecen, Kossuth-utca.

Budapesten

Az egyetlen

Független

Ellenzéki

nagy napilap:

„AZ UJSÁG”

Előfizetési ára:

Egész évre: 28 k.
Felévre: 14 „
Negyedévre: 7 „
Egy hónapra: 2 k. 40 f.

Gyönyörű ALBUM-ajándék karácsonyra AZ UJSÁG minden előfizetőjének kivétel nélkül!

Megrendelési cím: „AZ UJSÁG” kiadóhivatala,
Budapest, VII., Kerepesi-ut 54.